

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
6 december 2007		EP/AEP / 7145589	

Onderwerp

Kamervragen van het lid Duyvendak (GroenLinks)

Hierbij zend ik u, mede namens de Minister van Financiën en de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de antwoorden op de vragen die zijn gesteld door het lid Duyvendak over de piekende olieproductie. De vragen werden ons toegestuurd op 16 november 2007 onder nummer 2070804840.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de recente uitlatingen van topmensen uit de olie industrie aangaande een blijvend hoge olieprijs en het binnen nu en enkele jaren bereiken van een productieplafond in de wereldwijde olieproductie?

Antwoord:

Ja

Vraag 2

Wat is uw reactie op deze uitlatingen?

Antwoord:

De huidige hoge olieprijs wordt veroorzaakt door een krappe oliemarkt, speculatieve oliehandel en geopolitieke spanningen tussen een aantal olieproducerende landen. De krappe oliemarkt is ontstaan doordat de investeringen in de uitbreiding van de aanbodcapaciteit achtergebleven zijn bij de sterke vraagstijging uit o.a. China en India. Door de sterk gestegen vraag naar olie en doordat het aantal eenvoudig te winnen olievelden afneemt zal de olieprijs op structurele basis hoogstwaarschijnlijk blijvend hoger zijn dan voorheen.

Het bereiken van een productieplafond in de wereldwijde olieproductie zal niet zozeer ontstaan door een tekort aan olie, maar door een tekort aan productie-, raffinage- en

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
-------------	----------------	---------

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	G. Lamers
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl	
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	<i>Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden</i>

distributiecapaciteit. De productie uit nieuwe olievelden moet zowel de afnemende productie in bestaande velden vervangen als voorzien in de stijging van de vraag naar olie. Om de productiecapaciteit en raffinagecapaciteit te vergroten zijn grote investeringen nodig.

Vraag 3

Welke gevolgen hebben de hoge olieprijs en het bereiken van een productieplafond in de olieproductie op de economische onderbouwing van het huidige kabinetsbeleid?

Antwoord:

Het CPB simuleert in CPB document No 123¹ het partiële effect van een olieprijsstijging op de economie voor zowel de korte als middellangetermijn. Geïsoleerd bezien heeft een hogere olieprijs een negatief effect op de economische groei. Door de olieprijsstijging dalen de winstmarges van bedrijven en zullen investeringen afnemen. De mate waarin bedrijven direct worden geraakt hangt af van hoe zeer zij de olieprijsstijging kunnen doorberekenen aan de consument. De werkloosheid zal toenemen, met als gevolg een neerwaarts effect op de contractloonontwikkeling. Dit alles heeft zijn weerslag in het beschikbaar inkomen van burgers wat zich doorvertaalt in een lagere consumptie.

Op dit moment zien we een dergelijke groeivertraging niet optreden. Hiervoor is een aantal redenen aan te voeren. Ten eerste is de olieprijsstijging (deels) te verklaren door de hoge mondiale economische groei (m.n. China, India) die leidt tot een hogere vraag naar olie. De groei van de voor Nederland relevante wereldhandel is mede hierdoor sinds 2003 gemiddeld met 6,5% gestegen en is daarmee de afgelopen jaren robuust en zeer gunstig geweest.

Ten tweede is sinds de jaren '70 het effect van een hoge olieprijs op de wereldeconomie afgenomen, doordat veel efficiënter wordt omgegaan met energie (zie ook CPB memorandum 95 en 104). Ook zijn economieën nu flexibeler dan in het verleden, waardoor deze beter in staat zijn een hogere olieprijs te absorberen. Tot slot is de consument meer vertrouwd geraakt met volatiele prijzen. Er is vertrouwen dat het monetair beleid de inflatoire effecten van een hoge olieprijs beperkt zal houden.²

¹ In MEV 2007, pagina 23, staat een simulatie van het geïsoleerde effect van een lagere olieprijs op de Nederlandse economie.

² The Macroeconomic Effects of Oil Price Shocks: Why are the 2000s So Different From the 1970s? by Olivier Blanchard and Jordi Galí. Massachusetts Institute of Technology Working Paper 07-21 (August 2007) Who's Afraid of a Big Bad Oil Shock, by William Nordhaus. Preliminary draft (September 2007) prepared for Brookings Panel on Economic Activity.

Per saldo worden daarom vooralsnog geen effecten voorzien van de hogere olieprijs op de economische onderbouwing van het huidige kabinetsbeleid.

Vraag 4

Welke invloed hebben olieprijsen boven de honderd dollar per vat voor de overheidsbegroting?

Antwoord:

In de Macro Economische Verkenningen (MEV) 2008 heeft het CPB gerekend met een olieprijsraming van \$ 69 per vat Brent in 2007 en \$ 75 per vat Brent in 2008. Dit was op dat moment de best beschikbare raming. Daarnaast heeft het CPB in de MEV 2007 een onzekerheidsvariant opgenomen die laat zien wat het geïsoleerde effect van een veranderende olieprijs is op de overheidsfinanciën. Het CPB concludeert dat de gevolgen voor de overheidsfinanciën van een \$ 10 lagere (danwel hogere) olieprijs op korte termijn beperkt zullen zijn. Dit komt omdat een hogere olieprijs enerzijds leidt tot lagere belastinginkomsten en hogere werkloosheidsuitgaven (vanwege een lagere economische groei), maar een hogere olieprijs anderzijds leidt tot hogere inkomsten uit aardgas. Per saldo vallen deze effecten ongeveer tegen elkaar weg. De effecten van een olieprijs van \$ 100 per vat Brent zijn niet specifiek doorgerekend.

Het is lastig in te schatten in welke mate een mutatie van de olieprijs de economische ontwikkeling beïnvloedt mede omdat dit afhangt van de oorzaak van de stijging. Overigens is het goed op te merken dat zowel de hogere ontvangsten uit aardgas als de lagere belastingontvangsten (vanwege lagere economische groei) onder het regime van de automatische stabilisatoren vallen: veranderingen zullen niet gepaard gaan met aanvullend beleid maar leiden tot een andere raming van het EMU-saldo. Er hoeft dus niet bezuinigd te worden, maar er is ook geen ruimte voor nieuw beleid.

Vraag 5

Welke prijsverwachting hanteren het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Centraal Planbureau voor het doorberekenen van overheidsbeleid? Moeten die verwachtingen bijgesteld worden?

Antwoord:

Het Centraal Bureau voor de Statistiek registreert feitelijke ontwikkelingen maar maakt geen voorspellingen of berekeningen van de effecten van olieprijsen op overheidsbeleid. Het Centraal Planbureau maakt ramingen voor verschillende vormen van inflatie en de olieprijs.

De meest recente raming van het Centraal Planbureau voor de middellange termijn is de MEV 2008. Voor 2007 en 2008 wordt respectievelijk een olieprijs geraamd van \$ 69 en \$ 75 per vat Brent. Begin december komt het CPB met een nieuwe raming van de macro-economische variabelen. De olieprijsverwachting wordt dan ook opnieuw geraamd. Dit kan leiden tot aanpassingen.

Vraag 6

Welke gevolgen heeft het bereiken van een productieplafond in de olieproductie voor het energie en klimaatbeleid van het Kabinet?

Antwoord:

Olie wordt naast als grondstof in de chemie vooral als brandstof in de transportsector gebruikt. Het bereiken van een productieplafond in de olieproductie zou ertoe leiden dat het aanbod van olie achterblijft bij de verwachte groei van de vraag naar olie waardoor er meer concurrentie om olie ontstaat en de prijs van olie sterk zou stijgen. Bij een toenemende concurrentie is de relatie van Nederland met olieproducerende landen belangrijk. Het beleid van het Kabinet is er op gericht deze relaties te onderhouden en te versterken. Bij een blijvend hoge olieprijs ontstaat een stimulans om de efficiëntie bij gebruik te verbeteren en zal het benutten van hernieuwbare energie aantrekkelijker worden. Het energie- en klimaatbeleid van het Kabinet zijn gericht op diversificatie en de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Doordat olie gesubstitueerd wordt door hernieuwbare energie en door de extra besparingen en stimulering van de efficiëntie zou het bereiken van een productieplafond in de olieproductie de transitie naar een duurzame energiehuishouding en de diversificatie van energiebronnen kunnen versterken en zou dat dus positieve gevolgen voor het energie en klimaatbeleid van het Kabinet kunnen hebben. In de transportsector is dit overigens vaak lastiger te realiseren dan in bijvoorbeeld de elektriciteitsvoorziening.

Vraag 7

Ziet u de noodzaak van het samenstellen van een onderzoekscommissie die de effecten van een piekende olieproductie in Nederland in kaart brengt?

Antwoord:

Nee, zoals hierboven is weergegeven is het belangrijker dat er voldoende in de productie-, raffinage- en distributiecapaciteit geïnvesteerd wordt.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven